Lietas Nr. 11355006110
Lietas arhīva Nr. SKK-148/2016

LĒMUMS

Rīgā 2016.gada 28.aprīlī

Latvijas Republikas Augstākā tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis P.Dzalbe
tiesnese A.Branta
tiesnesis P.Opincāns

izskatīja rakstveida procesā krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /G.S./ aizstāvja /A.Z./ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 25.novembra spriedumu un

k o n s t a t ē j a

Ar Rīgas rajona tiesas 2015.gada 10.jūlija spriedumu
/G.S./, /personas kods/,
atzīts par nevainīgu Krimināllikuma 279.panta otrajā daļā (likuma redakcijā līdz 2013.gada 31.martam) paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un attaisnots.

Ar Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 25.novembra spriedumu, iztiesājot krimināllietu apelācijas kārtībā sakarā ar prokurores apelācijas protestu un cietušā /E.A./ apelācijas sūdzību, Rīgas rajona tiesas 2015.gada 10.jūlija spriedums atcelts.
/G.S./ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 279.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīts ar naudas sodu 5 minimālo mēnešalgu jeb 1800 *euro* apmērā.
No /G.S./ par labu /E.A./ nolemts piedzīt mantiskā kaitējuma kompensāciju 88,93 *euro* apmērā un morālā kaitējuma kompensāciju 1000 *euro* apmērā. Pārējā daļā morālā kaitējuma kompensāciju nolemts nenoteikt.

Ar apelācijas instances tiesas spriedumu /G.S./ atzīts par vainīgu un sodīts pēc Krimināllikuma 279.panta otrās daļas par to, ka viņš patvaļīgi, apejot normatīvajā aktā noteikto kārtību, izdarīja darbības, kuru tiesiskumu apstrīd persona (patvarība), un kas saistītas ar vardarbību un vardarbības piedraudējumu.
Apelācijas instances tiesa konstatējusi, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts šādos apstākļos.
2010.gada 10.februārī no plkst.12 līdz plkst.17 /G.S./ atradās Sējas novada /Nosaukums/un konstatēja, ka no rokas somiņas, kura atradās automašīnā Mitsubishi Pajero, pazudusi viņa nauda 3000 *euro*. /G.S./ radās aizdomas, ka šo naudu paņēmis /E.A./, kurš bija automašīnā. Lai atgūtu naudu, /G.S./, apejot normatīvajos aktos noteikto kārtību, t.i., neiesniedzot iesniegumu par notikušo Kriminālprocesa likuma noteiktajā kārtībā vai neprasot apmierinājumu civiltiesiskā ceļā saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu, pieprasīja /E.A./ atdot pazudušo naudu. Pēc /E.A./ atbildes, ka viņš neesot ņēmis naudu, /G.S./ pielietoja vardarbību pret /E.A./ – iesita vienu reizi ar dūri pa seju. Sitiena rezultātā /E.A./ nokrita, bet /G.S./ ne mazāk kā trīs reizes turpināja sist un spert pa /E.A./ ķermeni, pieprasot pateikt naudas atrašanās vietu un draudot turpināt pielietot vardarbību līdz naudas atrašanai. Ar savām darbībām /G.S./ nodarīja /E.A./ vieglus miesas bojājumus, kas izraisīja īslaicīgu veselības traucējumu no 7 dienām līdz 21 dienai: sīkus ādas nobrāzumus uz sejas; ķermeņa, abu roku un kāju sasitumus ar daudziem plašiem zemādas asinsizplūdumiem; virspusējas plēstas brūcītes labajā augšstilbā; skrāpējumus, virspusējas brūcītes krūšu kurvja apvidū. /E.A./ apstrīdēja /G.S./ darbību tiesiskumu un 2010.gada 10.februārī Kriminālprocesa likuma 369.panta otrās daļas 1.punkta kārtībā iesniedza iesniegumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Teikas iecirknī par kriminālprocesa uzsākšanu.

Apsūdzētā /G.S./ aizstāvis /A.Z./ iesniedzis kasācijas sūdzību, kurā lūdz atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu un izbeigt kriminālprocesu. Aizstāvis uzskata, ka apelācijas instances tiesa pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 14., 15.pantu, 19.panta trešo daļu, 124.panta otro un piekto daļu, 127.panta pirmo un otro daļu, 128.pantu, 511.panta otro daļu, 512.pantu, 564.panta ceturto daļu, kā arī pieļāvusi Kriminālprocesa likuma 574.panta pirmajā un otrajā daļā (domājams, 574.panta 1. un 2.punktā) paredzētos pārkāpumus.
Apsūdzētā /G.S./ aizstāvis norāda, ka pirmstiesas procesā nav apstiprinājušies cietušā /E.A./ liecībās norādītie fakti, cietušais vairākkārt grozījis liecības par vardarbības pielietošanas laiku un rīkiem (uzkarsētu gludekli, beisbola nūju), personu skaitu, kas viņu fiziski ietekmēja, notikuma vietu. Ar 2013.gada 24.oktobra lēmumu kriminālprocess izbeigts daļā pret cietušā norādīto noziedzīgā nodarījuma līdzdalībnieku /A.G./ par Krimināllikuma

130.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma pazīmēm, savukārt /G.S./ darbības kvalificētas pēc Krimināllikuma 279.panta otrās daļas.

Notiesājoša sprieduma pamatā tiesa likusi cietušā /E.A./ liecības, kuras nav izvērtētas kopsakarā ar citiem pierādījumiem, t.i., apsūdzētā /G.S./, liecinieka /A.G./ liecībām, tiesu medicīnas eksperta atzinumu. Tiesa nav novērsusi saprātīgu šaubu esamību par /G.S./ vainīgumu, nav izvērtējusi /G.S./ darbību kaitīgumu. Aizstāvja ieskatā, tiesas spriedums balstīts uz pieņēmumiem par /G.S./ vainīgumu, turklāt sprieduma motīvu daļā tiesa atzinusi, ka pieteiktā morālā kaitējuma kompensācija apmierināma 700 *euro* apmērā, bet rezolutīvajā daļā tiesa nospriedusi piedzīt kompensāciju 1000 *euro* apmērā.

Augstākā tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums atceļams pilnībā un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 124.panta otrajai un piektajai daļai kriminālprocesā pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā. Pierādīšanas priekšmetā ietilpstošie apstākļi uzskatāmi par pierādītiem, ja pierādīšanas gaitā izslēgtas jebkādas saprātīgas šaubas par to esamību vai neesamību. Savukārt Kriminālprocesa likuma 19.panta trešā daļa noteic, kas visas saprātīgās šaubas par vainu, kuras nav iespējams novērst, jāvērtē par labu personai, kurai ir tiesības uz aizstāvību.

"Noziedzīga nodarījuma sastāvs (*corpus delicta)* ir Krimināllikumā paredzēto visu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums, kas nepieciešams un pietiekams, lai atzītu kaitīgu nodarījumu par noteikta veida noziedzīgu nodarījumu" *(U.Krastiņš. Noziedzīgs nodarījums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2000., 10., 11.lpp).*

Taisot notiesājošu spriedumu, apelācijas instances tiesa ir izteikusi šādus atzinumus:

- tiesa nekonstatē objektīvu pamatu šaubīties par cietušā /E.A./ visā kriminālprocesa laikā sniegto liecību patiesumu, lietā esošo pierādījumu kopums dod pamatu pārliecinošam atzinumam, ka ticamība ir piešķirama cietušā /E.A./ liecībām par notikušo un tam, ka miesas bojājumus viņam nodarījis apsūdzētais /G.S./, pielietojot pret cietušo apsūdzībā norādīto vardarbību;
- cietušā /E.A./ liecību ticamību nemazina tas apstāklis, ka pirmstiesas kriminālprocesā procesa virzītājs pieņēmis lēmumus par kriminālprocesa izbeigšanu daļā pret /A.G./, kā arī daļā par sišanu ar beisbola nūju. Fakts, ka par cietušā norādītajiem apstākļiem nav iegūti papildus pierādījumi, jo lietā nav veiktas tādas izmeklēšanas darbības, lai šādus pierādījumus iegūtu, kā, piemēram, notikuma vietas vai citu objektu apskate, vai citas izmeklēšanas darbības, nedod pamatu atzīt, ka cietušais par notikumiem kādā to daļā sniedzis nepatiesas liecības.

Augstākā tiesa konstatē, ka apelācijas instances tiesas atzinumi ir pretrunīgi un nepamatoti.

Atzīstot par ticamām cietušā /E.A./ liecības, tostarp par to, ka viņam situši ar rokām un ar nūju, kā arī spēruši ar kājām /G.S./ un /A.G./, apelācijas instances tiesa atzinusi par vainīgu /G.S./ visu miesas bojājumu nodarīšanā /E.A./, vienlaikus atzīstot, ka miesas bojājumi nodarīti, sitot ar dūri un sperot.

Turklāt apelācijas instances tiesas nolēmuma motīvu un rezolutīvajā daļā ir pretrunīgi atzinumi par morālā kaitējuma apmēru, kā tas pareizi norādīts apsūdzētā /G.S./ aizstāvja /A.Z./ kasācijas sūdzībā.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa ir pārkāpusi Kriminālprocesa likuma 124.panta otro, piekto daļu, 19.pantu, 511.panta otro daļu, 512.pantu. Minētie pārkāpumi atzīstami par Kriminālprocesa likuma būtiskiem pārkāpumiem šā likuma 575.panta trešās daļas izpratnē un ir pamats apelācijas instances tiesas sprieduma atcelšanai un lietas nosūtīšanai jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Apsūdzētajam /G.S./ drošības līdzeklis lietā nav piemērots. Augstākā tiesa atzīst, ka drošības līdzekļa piemērošanai apsūdzētajam šajā kriminālprocesa stadijā nav tiesiska pamata.

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 585. un 587. pantu, Augstākā tiesa

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 25.novembra spriedumu pilnībā un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis P.Dzalbe

Tiesnese A.Branta

Tiesnesis P.Opincāns